

Sag C-189/20**Anmodning om præjudiciel afgørelse****Dato for indlevering:**

5. maj 2020

Forelæggende ret:

Oberster Gerichtshof (Østrig)

Afgørelse af:

27. februar 2020

Revisionsappellant og sagsøgt:

Laudamotion GmbH

Revisionsindstævnt og sagsøger:

Verein für Konsumenteninformation

80b 107/19x

I sagen mellem sagsøger Verein für Konsumenteninformation, 1060 Wien, [udelades] mod sagsøgte Laudamotion GmbH, 2320 Schwechat, [udelades] om undladelse og domsoffentliggørelse har Oberster Gerichtshof (øverste domstol) som højeste appelinstans [udelades] som følge af sagsøgtes revisionsappel af dom af 28. maj 2019 [udelades] afsagt af Oberlandesgericht Wien (den øverste regionale domstol i Wien) som appeldomstol, med hvilken dom Landesgericht Korneuburgs (regional domstol) dom af 5. februar 2019 [udelades] blev delvist stadfæstet og delvist ændret, på et lukket retsmøde afsagt [org. s. 2] følgende

Kendelse:

Den Europæiske Unions Domstol forelægges følgende præjudicielle spørgsmål:

1. Skal bestemmelserne i forordning (EU) nr. 1215/2012, særligt artikel 25, artikel 17, stk. 3, og artikel 19, i givet fald også under hensyntagen til artikel 67, fortolkes således, at de er til hinder for en urimelighedskontrol af internationale værnetingsaftaler, jf. henholdsvis direktiv 93/13/EØF og den pågældende nationale gennemførelseslovgivning?

2. Skal artikel 25, stk. 1, første pkt., i forordning (EU) nr. 1215/2012 (*»medmindre aftalen er materielt ugyldig efter loven i den pågældende medlemsstat«*) fortolkes således, at en indholdskontrol efter national ret i det valgte værnetingsland – som rækker ud over det harmoniserede retsområde – dermed gøres mulig?

3. Såfremt det første og det andet spørgsmål besvares benægtende:

Skal den nationale gennemførelseslovgivning, som i henhold til direktiv 93/13/EØF skal danne grundlag for en urimelighedskontrol, findes i den valgte værnetingsmedlemsstats ret eller efter princippet om *lex causae* (det lands lov, der i almindelighed gælder) i domstolslandet?

B e g r u n d e l s e:

I. Faktiske omstændigheder i hovedsagen:

Hovedsagen er en sag om kontraktvilkår. Sagsøgeren er en sammenslutning, der i henhold til østrigsk lov om forbrugerbeskyttelse har kompetence til at anlægge sag med henblik på beskyttelse af forbrugernes interesser. Det sagsøgte luftfartsselskab (et såkaldt [org. s. 3] »lavprisluffartsselskab«) driver via www.laudamotion.com en flyreservationsportal. Selskabet benytter i denne forbindelse de almindelige befordringsbetingelser og de almindelige forretningsbetingelser i den erhvervsmæssige relation til forbrugerne. Reservation af flyvninger kan hos sagsøgte udelukkende foretages online. Sagsøgte udbyder ikke rent indenlandsk befordring i Østrig.

Følgende kontraktvilkår i sagsøgtes omtalte almindelige forretningsbetingelser er relevant i den foreliggende sag om præjudiciel afgørelse:

»2.4 Såfremt andet ikke følger af aftalen eller relevante love, henhører Deres aftale om befordring med os [...] samt samtlige uoverensstemmelser på grund af eller i relation til den nævnte aftale under irske domstoles kompetence.«

II. Parternes påstande og anbringender i hovedsagen:

Sagsøgeren anførte, at kontraktvilkåret om værneting er ugyldigt. Formuleringen *»såfremt andet ikke følger af aftalen eller relevante love«* er uigennemsigtig i § 6, stk. 3, i den østrigske lov om forbrugerbeskyttelses forstand, fordi forbrugerne selv må undersøge, om den fastsatte retlige kompetence er lovmedholdelig. En sådan aftale medfører desuden alvorlig skade, jf. § 879, stk. 3, i den østrigske borgerlige lovbog, ikke mindst fordi de øvrige mulige værneting, jf. forordning nr. 1215/2012, særligt forordningens artikel 7, som følge af aftalen ikke står til rådighed for forbrugerne, og er derudover i øvrigt overraskende i § 864a i den østrigske borgerlige lovbogs forstand, fordi en forbruger som følge af sagsøgtes

hjemsted i Østrig ikke burde have grund til at regne med irske domstoles enekompetence.

Sagsøgte påberåbte sig, at den i kontraktvilkåret indeholdte værnetingsaftale udelukkende [**org. s. 4**] skulle vurderes i relation til forordning nr. 1215/2012. Artikel 17, stk. 3, i forordning nr. 1215/2012 undtager således transportaftaler fra de i medfør af forordningens artikel 19 gældende begrænsninger for så vidt angår forbrugerftaler. Værnetingsaftaler er derfor gyldige i henhold til artikel 25 i forordning nr. 1215/2012, når begrænsningerne i forordningens kapitel [III], afdeling 4, ikke finder anvendelse. Der må som følge af fællesskabsrettens forrang ikke finde urimelighedskontrol sted i medfør af den nationale rets bestemmelser. I øvrigt er kontraktvilkåret som følge af den påregnelige grænseoverskridende karakter ikke overraskende og heller ikke uigennemsigtigt, eftersom det med den første sætning bliver præciseret, at det planlagte værneting er omfattet af de værneting, som måtte følge af Montrealkonventionen eller anden relevant lovgivning.

III. Retsforhandlinger i hovedsagen:

Retten i første instans tog ikke påstanden vedrørende det nævnte kontraktvilkårs ugyldighed til følge. Artikel 25 i forordning nr. 1215/2012 går således forud for national ret på området. Kontraktvilkåret er gældende i henseende til værnetingsaftalers gyldighed, form og virkning.

Appelretten gav sagsøgeren medhold i appellen. Retten gik i denne forbindelse ud fra, at værnetingsaftaler i forbrugerftaler, som er omfattet af direktivet om urimelige kontraktvilkår i forbrugerftaler (herefter »vilkårsdirektivet«) henholdsvis den nationale gennemførelseslovgivning, også på artikel 25 i forordningens anvendelsesområde måtte være underlagt urimelighedskontrollen i henhold til vilkårsdirektivet og dermed i nogle tilfælde kunne være ugyldige. Den nationale lovgivning, der gennemfører vilkårsdirektivet, er således udtryk for en regulering af den retlige kompetence som omhandlet i artikel 67 i forordning nr. 1215/2012, eftersom vilkår, der ophæver eller indskrænker en forbrugers mulighed for at indbringe en sag for en national ret, vil kunne betegnes som urimelige, jf. [**org. s. 5**] vilkårsdirektivets bilag 1, litra q. En urimelighedskontrol i henhold til vilkårsdirektivet er således netop under omstændigheder som de foreliggende af særlig betydning, fordi det følger af forordningens artikel 17, stk. 3, at de begrænsninger, der er fastsat i henhold til forbrugerbeskyttelsen, ellers ikke ville kunne finde anvendelse på en transportaftale. Kontraktvilkåret er under alle omstændigheder uigennemsigtigt, jf. § 6, stk. 3, i den østrigske lov om forbrugerbeskyttelse.

Oberster Gerichtshof (øverste domstol) skal nu tage stilling til sagsøgtes revisionsappel af appelrettens afgørelse. Sagsøgte har nedlagt påstand om frifindelse.

IV. Retsgrundlag:

EU-ret:

Det EU-retlige grundlag for den foreliggende anmodning om præjudiciel afgørelse udgøres navnlig af artikel 25, artikel 17, stk. 3, artikel 19 og 67 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område og i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler.

National ret:

§ 6, stk. 3, i Konsumentenschutzgesetz (østrigsk lov om forbrugerbeskyttelse):

»Et kontraktvilkår i almindelige forretningsbetingelser eller standardkontraktformularer er ugyldigt, såfremt det er affattet uklart eller uforståeligt.« [Org. s. 6]

§ 864a i Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (østrigsk borgerlig lovbog):

»De bestemmelser med usædvanligt indhold, som en kontraherende part anvender i de almindelige forretningsbetingelser eller i undertegnelsesaftaler, betragtes, som om de ikke var aftalte, såfremt de er ugunstige for den anden part, og såfremt denne, bl.a. henset til omstændighederne, herunder særligt retsaktens ydre udformning, ikke havde grund til at forvente sig nogle sådanne bestemmelser, medmindre den førstnævnte aftalepart specifikt har henledt den anden parts opmærksomhed på disse bestemmelser.«

§ 879, stk. 3, i Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (østrigsk borgerlig lovbog):

»Et kontraktvilkår, der er indeholdt i de almindelige forretningsbetingelser eller i undertegnelsesaftaler, og som ikke fastsætter en af parternes hovedforpligtelser, er uden videre ugyldigt, såfremt det, henset til samtlige omstændigheder, medfører alvorlig skade for en af parterne.«

V. Præjudicielle spørgsmål:

Retten til forelæggelse:

[udelades]

Begrundelse for forelæggelsen:

1. Der er i den retsvidenskabelige litteratur uenighed om, hvorvidt og i givet fald i hvilket omfang internationale værnetingsklausuler, som falder inden for det [org. s. 7] af forordning nr. 1215/2012 regulerede område, er underlagt en generel urimelighedskontrol:

1.1. En af opfattelserne går ud på, at artikel 25 i forordning nr. 1215/2012 udgør en gældende regulering af en værnetingsaftales gyldighed, form og virkning; enhver form for kontrol med indholdet i medfør af national ret, herunder også for så vidt angår værnetingsklausuler, er udelukket. Der er således allerede med den begrænsede gyldighed af værnetingsaftaler med forbrugere, forsikringstagere og arbejdstagere sørget for beskyttelse af den typisk svagere part.

Fortalerne for denne opfattelse [udelades] går ud fra, at forordning nr. 1215/2012 omhandler et lukket kompetencesystem. En fortolkning af artikel 25 i forordning nr. 1215/2012, som indebar tilladelse til kontrol med indholdet i medfør af national ret, ville stå i et modsætningsforhold til forordningens harmoniseringsformål. Fortalerne henviser i denne forbindelse særligt til EU-Domstolens praksis vedrørende artikel 17 i Bruxelleskonventionen af 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager [udelades], hvorefter det i overensstemmelse med et retssikkerhedshensyn følger, at valget af den udpegede ret kun kan kontrolleres ud fra de hensyn, som ligger til grund for kravene i denne bestemmelse (jf. ECLI:EU:C: 1999:142 C-159/97, præmis 46 ff.). **[Org. s. 8]**

1.2. Spørgsmålet er imidlertid, om værnetingsaftaler ikke er undergivet urimelighedsbegrænsninger, som følger af afledt EU-ret – særligt i relation til vilkårsdirektivet [udelades]. Artikel 19 i forordning nr. 1215/2012 opstiller ganske vist begrænsninger for værnetingsaftaler med forbrugere. Transportaftaler er imidlertid, jf. artikel 17, stk. 3, i forordning nr. 1215/2012, undtaget fra kapitel [II], afdeling 4. Dermed består der stadig et behov for forbrugerbeskyttelse, som der kunne tages hensyn til ved anvendelse af vilkårsdirektivets bestemmelser [undlades].

Der anbefales en urimelighedskontrol i henhold til vilkårsdirektivet, særligt i relation til bestemmelsen i artikel 67 i forordning nr. 1215/2012: Den nationale lovgivning, der gennemfører vilkårsdirektivet, er udtryk for en regulering af den retlige kompetence, eftersom et værnetingskontraktvilkårs ugyldighed har til følge, at det af lovgivningen følgende kompetencesystem er gældende og en anden ret end den aftalte i de fleste tilfælde er kompetent [udelades]. Andre argumenterer for, at en værnetingsaftale som følge af vilkårsdirektivets minimumsstandard **[org. s. 9]** i medfør af artikel 25, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 1215/2012 må skulle kontrolleres for materiel ugyldighed [udelades].

1.3. Der er også nogen, som er af den opfattelse, at EU-lovgivers henvisning til den »materielle ugyldighed« i artikel 25, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 1215/2012 også muliggør kontrol med indholdet af værnetingsklausuler i de almindelige forretningsbetingelser [udelades].

2. Oberster Gerichtshof skal således undersøge, hvilket forhold bestemmelserne i forordning nr. 1215/2012 har til henholdsvis vilkårsdirektivet og den relevante nationale gennemførelseslovgivning, og om tilsidesættelsen af

forbrugerbeskyttelsesbestemmelser er omfattet af begrebet materiel ugyldighed i artikel 25 i forordning nr. 1215/2012 – også selv om de pågældende bestemmelser ikke følger af afledt EU-ret. Endelig forekommer det uklart, om den konkret anvendelige nationale lovgivning til gennemførelse af vilkårsdirektivet kan findes ved hjælp af lovvalgsreglen i artikel 25, stk. 1, første punktum – altså efter princippet om forum prorogatum (aftalt værneting).

Oberster Gerichtshof,

Wien, den 27. februar 2020

[Udelades]

ARBEJDSDOKUMENT